

Бгагавад-Гіта в перекладі українською – Пісня Бога, перлина божественних одкровенень, викладена санскритом. Пишеться без лапок – як Біблія, Тора, Коран. Американський індолог і мовознавець Франклін Едгертон навіть назвав її «улюбленою Біблією Індії»,¹ очевидно, маючи на увазі, що Бгагавад-Гіта – священна книга індуїзму, як Біблія – для християн, Тора – для іудеїв, Коран – для мусульман. Але це не зовсім так, оскільки індуїзм не має основоположника, централізованого органу управління і що більше – уніфікованої системи вірувань чи єдиної доктрини. Індуїзм включає чотири основні напрями (вайшнавiзм, шiваїзм, шактизм, смартизм), кожен із яких визнає першість суто свого обраного священного тексту.

У 1966 р. (повторні перегляди 1995 р. і 2017 р.) Верховний суд Індії, аби відрізнити індуїзм від інших індійських релігій у питаннях юрисдикції, сформулював сім його базових характеристик: 1) веди – найвищий авторитет і фундамент у релігійних і філософських питаннях; 2) терпимість щодо іншої точки зору, оскільки істина – багатогранна; 3) переконання щодо нескінченності космічного циклу творення, підтримання і руйнування; 4) віра в переродження і попереднє існування; 5) можливість визволитись різними шляхами; 6) усвідомлення того, що ідолопоклонство, як і заперечення вшанування зримого образу богів, має рівні можливості; 7) неприв'я-

¹ Edgerton F. The Bhagavad Gītā, or Song of the Blessed One: India's Favorite Bible. Chicago and London: Open Court, 1925. 106 p.

заність, на відміну від інших релігій, до певного набору філософських тверджень.^{2,3} Крім цього, уточнено: «Через широкий розмах філософської концепції індуїзму немає можливості виокремити, а пізніше вилучити будь-яке поняття чи принцип як єретичний».⁴ Саме тому французький індолог Л. Рено писав: «Неймовірно важко стати повноцінним єретиком у Індії».⁵ Для представників авраамічних релігій (їудаїзму, християнства, мусульманства) останній пункт надто складний для сприйняття.

Російський філософ В. Тунєєв (духовне ім'я Бгакті Віг'яна Госвами), один із духовних лідерів сучасного вайшнавизму, так пояснив цей феномен: «Притаманна мислителям давньої Індії переконаність у спільній меті всіх духовних пошуків людини та існування єдиної основи різних священних писань [...] природним чином привела до релігійного плюралізму індійського суспільства і віротерпимості». Бгаґавад-Ґіта, за його влучним висловом, є «коротким оглядом порівняльного релігієзнавства».⁶ Через те що наука Ґіти радше нагадує звід всюдисущих законів, у допитливого шукача Бога з'являється легітимна можливість вибору якогось одного методу духовної практики або поєднання різних з метою внутрішнього розвитку.

Де-факто Бгаґавад-Ґіта перебуває поза межами будь-якого віросповідання, бо словами Бога вимагає полишити всі різновиди релігій, обрядів, стати відданим і нічого не боятися.^{7,8} Як зауважив індійський релігійний

² Largen K. J. Finding God among Our Neighbors: An Interfaith Systematic Theology. Minneapolis: Augsburg Fortress Publishers, 2013. P. 16.

³ indiankanoon.org/doc/145565/

⁴ indiankanoon.org/doc/145565/

⁵ Renou L. Hinduism. New York: George Braziller, 1961. P. 46.

⁶ Тунєєв В. М. Религиозный плюрализм в Бхаґавад-гита. Материалы международной научно-теоретической конференции «Наука, религия, текст: «Махабхарата» и «Бхаґавад-гита», традиция и интерпретация». Владимир, 2006. С. 98.

⁷ Bhagavad-Gita As It Is. Complete Edition, Revised and Enlarged with the Original Sanskrit Text, Roman Transliteration, English Equivalents, Translation and Elaborate Purports by His Divine Grace A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada. Sydney, Australia: BBT, 1986. P. 850.

⁸ The Sacred Books of the East. Edited by Max Muller. Oxford: Oxford University Press Warehouse, 1882. P. 129.

